

CORESPONDENȚA LUI AUREL A. MUREȘIANU CĂTRE MAMA SA, ELENA. ANUL 1919

Bianca Luminița MICU¹

AUREL A. MUREȘIANU'S CORRESPONDENCE TO HIS MOTHER, ELENA. YEAR 1919

ABSTRACT

This article refers to 31 letters and post cards sent by Aurel A. Mureșianu to his mother, Elena. The correspondence includes advices and informations about the cities he went through, about work and social life during the Hungarian campaign in 1919.

Keywords: correspondence, Aurel A. Mureșianu, Elena Mureșianu, 1919.

În arhiva Muzeului Casa Mureșenilor din Brașov au fost identificate 31 de manuscrise semnate de Aurel A. Mureșianu², aflat în campania din Ungaria din anul 1919. 17 dintre ele sunt scrisori, iar restul de 14 sunt cărți poștale de campanie, toate având același destinatar, și anume Elena Mureșianu³, aflată la Brașov.

Primul manuscris, care deschide seria corespondenței dintre A.A. Mureșianu și mama sa Elena, este din anul 1919 și datează din ziua de 5 aprilie. Este vorba despre o carte poștală de campanie, scrisă în creion, la Cluj, din care răzbate un sentiment apăsător al oboselii, în condițiile în care Aurel A. Mureșianu se confruntă de „ieri până azi la prânz cu inspecția cazarmei”⁴. Cu toate că îndatoririle militare îi ocupă mai toată ziua, el își face timp și pentru datoria lui de suflet, și anume istoria, și mai ales pentru istoria familiei Mureșianu, al cărui descendent este. De aceea se interesează de soarta uneia dintre lucrările dedicate acestei familii și scrisă de el înainte de Primul Război Mondial, *Jacob Mureșianu (1812-1887). Album Comemorativ*, rugând-o pe mama sa să afle dacă astfel de exemplare se mai găsesc la București și mai ales să între în posesia numerelor deținute de librăria Ciurcu, al cărui proprietar nu este demn de încredere, afirmând că „ăla le ascunde pe toate”⁵.

În cartea poștală din 6 aprilie 1919, Aurel A. Mureșianu își anunță sosirea la Cluj și instalarea în locuința fostului primar al orașului. Serviciul îi ocupă mai tot timpul, fapt pentru care studiul pentru admiterea la examenul din cadrul Universității din oraș este destul de limitat. Își face timp însă și pentru puțină viață socială, care constă în vizite la cunoscuți, precum prietenul Gogu sau comandantul regimentului.

¹ Muzeograf, Muzeul Casa Mureșenilor, Brașov; e-mail: pur_bia@yahoo.com.

² Asupra personalității lui Aurel A. Mureșianu a se vedea articolul meu, *Amintiri din spatele frontului: fragmente din corespondența Elenei Mureșianu către fiul său, Aurel, anul 1919*, în: „Acta Terrae Fogarasiensis”, III, 2014, Făgăraș, p. 114-115.

³ Asupra personalității Elenei Mureșianu a se vedea *Ibidem*.

⁴ Arhiva Mureșenilor, dos. 556, nr. inv. 15.176.

⁵ *Ibidem*.

La Gogu a făcut cunoștință cu soția acestuia, o femeie „nu frumoasă, dar simpatică”⁶. Continuă să se intereseze de numărul de Albume Comemorative vândute la București.

Despre modul în care își petrece timpul zi de zi vorbește și în cartea poștală din 8 aprilie 1919, expediată tot din Cluj. Aici a fost „împărțit la comanda Diviziei a 16-a ca ofițer de ordonanță”⁷, fapt pentru care are „lucru de cancelarie și voi fi ferit de cazarmă”⁸. Această împărțea se pare că, deocamdată, îi convine lui A.A. Mureșianu, deoarece așa are mai mult timp pentru studiu, dar și pentru a ieși în societate: „Aseară am cinat împreună cu Gogu și cu Clemansa la restaurantul *New-York*, la muzică de țigani. Am cântat și a trecut vremea iute”⁹.

Din ziua de 9 aprilie 1919 datează două cărți poștale de campanie. Una dintre ele, scrisă în creion, continuă să vorbească despre sosirea lui Aurel A. Mureșianu la Cluj și repartizarea la cazarma românească de artilerie, regimentul de obuziere, un regiment nou înființat. De asemenea, își anunță intenția de a se înscrie la Universitatea din Cluj pentru a-și continua studiile. Despre Universitate afirmă „că funcționează tot după legile ungurești și în numele republicii maghiare”¹⁰. Urmează să se pregătească pentru examen, taxa de înscriere fiind deja plătită.

Se interesează în continuare de numărul de Albume Comemorative vândute la București, rugând-o pe mama sa să-i scrie pe adresa prietenului său Gogu.

În cea de-a doua carte poștală din 9 aprilie 1919 îi cere mamei sale, Elena, să-l ajute cu procurarea unor documente necesare în obținerea dispensei de serviciul militar, „pe motivul că sunt fiul unei văduve: (...) un atestat de familie în care se arată din ce constă familia și un extras de la cartea funciară și o rugare a ta în care a-i spune că eu vreau să-mi termin studiile și sunt necesar la susținerea familiei”¹¹. Actele urmează a fi depuse la Sibiu.

„Nu puteam începe ziua de azi fără să vă scriu (...)”¹², așa pornește Aurel A. Mureșianu șirul poveștii din cartea poștală din 10 aprilie 1919. Documentul nu este într-o stare bună de conservare, de aceea informațiile salvate sunt puține. Ele fac referire la modul în care Aurel A. Mureșianu a petrecut cu o seară înainte: cina cu Gogu și soția acestuia, după care a mers la Operă.

Scrisoarea din 11 aprilie 1919 este însoțită de plic pe care este aplicată ștampila cu „cenzurat Cluj”¹³. Știrile sunt mai generoase, amplu prezentate; sunt de fapt o recapitulare a tot ceea ce scrisese până la acea dată, în condițiile în care nu a primit nimic de la Brașov care să-i confirme că toate acele cărți poștale trimise anterior au ajuns la destinatar, Elena Mureșianu. Astfel îi comunică mamei sale sosirea la Divizia a 16-a din Cluj, unde se ocupă de cancelarie, neavând prea mult timp pentru studiu. Cu această ocazie face și o descriere a orașului, unde va rămâne doar pentru câteva

⁶ *Ibidem*, nr. inv. 15.178.

⁷ *Ibidem*, nr. inv. 15.179.

⁸ *Ibidem*.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ *Ibidem*, nr. inv. 15.177.

¹¹ *Ibidem*, nr. inv. 15.191.

¹² *Ibidem*, nr. inv. 15.180.

¹³ *Ibidem*, nr. inv. 15.181.

zile: „Orașul prezintă un tablou asemănător Brașovului, însă are soldați mai mulți și două regimente de artilerie care se formează acum”¹⁴.

Despre viața socială afirmă că „a rămas tot cea veche și e mult mai monotonă – viața de stradă și de cafenea”¹⁵. Constată o creștere a numărului de români în raport cu cel al ungarilor prezenți atât în restaurante, cât și la teatru: „În restaurante vezi foarte mulți români și la reprezentația de alaltăseară de la teatrul de aici, cu baritonul de la opera din București Athanasiu în opera Rigoletto, am fost mai mulți români ca unguri, ceea ce nu s-a mai întâmplat aici”¹⁶.

Deși departe de tumultul militar și cu o viață socială destul de activă, Aurel A. Mureșianu îi cere mamei sale sprijinul în obținerea scutirii de serviciul militar: „În nici-un caz cariera militară nu-i pentru mine, deși momentan am o împărțeață bună și potrivită și leafă din care poți ieși”¹⁷.

La 18 aprilie 1919, Aurel A. Mureșianu îi scrie mamei sale din Jibou, „un loc interesant. Un sat jidano-maghiar cam ca toate pe aici”¹⁸. Tonul comunicării este unul liniștit, așezat, prin care Aurel o asigură pe mama sa că „până acum ne-a mers foarte bine. Avem de toate. Pericolul e de asemenea înlăturat”¹⁹. O anunță că i-a trimis un pachetel care conține diverse alimente și chiar și bani. Starea de bine este întreținută și de noul ajutor, „un servitor mai bun și cumsecade”²⁰, care a servit și familia contelui Bethlen.

La 24 aprilie 1919, Aurel A. Mureșianu îi expediază mamei sale o scrisoare din Carei, în care o anunță că „ne apropiem cu comandamentul Diviziei de Tisa”²¹, după un drum destul de greu parcurs cu automobilele vechi. Neliniștea și oboseala încep din nou să pună stăpânire pe autor: „Mi-ar plăcea să fiu la un loc unde am mai multă liniște (...)”²². Mare parte din scrisoare nu se poate citi din cauza stării avansate de degradare a documentului.

Cartea poștală din 4 mai 1919 confirmă primirea de către Aurel A. Mureșianu a unei cărți poștale trimisă de mama sa, în ziua de 25 aprilie 1919. O asigură că nu este cazul să se îngrijoreze pentru el, deoarece „am serviciu de cancelarie și nu de trupă cum credeți voi. Nu trebuie să aveți nici-o grijă și nici-un gând de mine”²³. Se află în orașul Debrețin, unde se pare că va rămâne mai mult timp și unde „ungurii din burgherie se bucură că i-am scăpat de bolșevici”²⁴. O sfătuiește să aibă încredere în presă, deoarece „din jurnale veți fi bine informate de situația de aici”²⁵.

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ *Ibidem*.

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ *Ibidem*, nr. inv. 15.175.

¹⁹ *Ibidem*.

²⁰ *Ibidem*.

²¹ *Ibidem*, nr. inv. 15.182.

²² *Ibidem*.

²³ *Ibidem*, nr. inv. 15.183.

²⁴ *Ibidem*.

²⁵ *Ibidem*.

Despre același oraș, Debrețin, vorbește și în cartea poștală din 7 mai 1919, descriindu-l ca „un oraș mare și bogat”²⁶. Lucrul în cancelarie, în birouri elegante instalate în primăria orașului Debrețin, îi ocupă mai tot timpul: „Ne simțim destul de bine, dar și avem foarte mult de lucru. Cu timpul ne vom mai obișnui cu el”²⁷.

„Orașul (Debrețin-n.n.) e frumos, dar nu prea avem semne de a ne petrece, fiind foarte ocupat la Comandament”²⁸. Așa notează Aurel A. Mureșianu în cartea poștală din 8 mai 1919, completând și cu nemulțumirea datorată întârzierii cu care primește veștile de la Brașov.

Despre aceeași greutate cu care ajung scrisorile la el vorbește și în 17 mai 1919. În scrisoarea expedită din Debrețin, Aurel A. Mureșianu descrie munca pe care este nevoit s-o depună zilnic la Comandamentul Diviziei a 16-a: „Aici am numai serviciu de cancelarie, deși e foarte mult de lucru și îndeplinesc funcțiunea, pe care ar trebui să o facă un căpitan de stat-major. Eu sunt șeful biroului Adjutantului la Serviciul de Stat-Major al Comandamentului”²⁹. Comandamentul diviziei este în subordinea unui general român, Alexandru Hamza, „care a fost în statul major al artileriei austriece și are și nevastă austriacă. Ca băiat a fost și la Gimnaziul din Brașov și va fi cunoscut și pe tata. E un om bun”³⁰.

Spațiul generos al scrisorii îi oferă posibilitatea de a aminti mai pe larg și de persoanele cu care a făcut cunoștință pe timpul șederii sale în Debrețin: familia Lederer, „o familie de ovrei bogați și mai distinși”³¹, și „o damă din societatea de aici, născută româncă, rudă cu familiile Sbârcea, Vasilov și ... chiar cu Petru Carp”³². Singurul regret este că munca în cancelarie nu-i permite să petreacă prea mult timp în compania acestor persoane.

La final o roagă să mai aștepte cu încercarea de a-i obține scutirea de serviciul militar. Îi cere să-i trimită, regulat, ziarul *Gazeta Transilvaniei*.

Scrisoarea din 21 mai 1919 este întocmită după o lună petrecută la Debrețin. Descrie pe scurt starea de spirit a locuitorilor orașului, afirmând că „clasa inteligentă a ungarilor de aici s-a bucurat de sosirea noastră. Proletarii și oamenii de jos aprinseseră spaima și groaza tuturor”³³. Amintește și de conflictele dintre „soldații gărzii roșii și garda albă, care se formase mai ales din secui”³⁴, dar și de incidentul de la Hotelul Bika, unde un colonel care locuia acolo a fost împușcat. În prezent „orașul și-a recâștigat iarăși liniștea, tramvaiele electrice iarăși circulă pe străzi. Lumea se grăbește pe Corso”³⁵.

Un alt eveniment asupra căruia insistă este „seara de cunoștință, aranjată de ofițerii de la Comandamentul grupului Nord”³⁶ și încheiată cu succes deplin. Apogeul

²⁶ *Ibidem*, nr. inv. 15.184.

²⁷ *Ibidem*.

²⁸ *Ibidem*, nr. inv. 15.185.

²⁹ *Ibidem*, nr. inv. 15.186.

³⁰ *Ibidem*.

³¹ *Ibidem*.

³² *Ibidem*.

³³ *Ibidem*, nr. inv. 15.187.

³⁴ *Ibidem*.

³⁵ *Ibidem*.

³⁶ *Ibidem*.

întâlnirii l-a reprezentat intonarea cântecului „Deșteaptă-te Române” de către un cor de ofițeri, însoțiți de o damă din societate, un maior român ca violonist și orchestra teatrului din oraș.

Scrisoarea este completată cu o însemnare din 22 mai 1919, care face referire la ceea ce a urmat după sfârșitul programului din cadrul „serii de cunoștință”: „(...) dans. Au fost mai mulți amatori și mai multe amatoare care și-au dat silința. Și eu am dansat câteva tururi (...). A fost invitat numai public ales și a fost o serbare din toate punctele de vedere interesantă”³⁷.

După trei zile, Aurel A. Mureșianu îi scrie mamei sale o nouă scrisoare, în care o anunță că va trimite un pachet care conține „o sticlă de cognac Tokay, pe care am cumpărat-o de la fața locului cu 15 coroane”³⁸, dar și alte lucruri mici pentru Ilenuța³⁹. Amintește din nou de greutatea cu care circulă poșta, afirmând că ultima carte poștală sosită de la Brașov are data de 14 mai. La sfârșitul scrisorii face o scurtă referire la înaintarea armatei române în Ungaria, concluzionând că „noi am făcut rău că nu am plecat direct la Budapesta”⁴⁰.

Următoarea veste despre Aurel A. Mureșianu datează din 22 iunie 1919, fiind vorba despre o carte poștală expediată din Nyiregyháza, „ceva mai la nord de Debrețin și oraș mai mic”⁴¹. Revine în aceeași scrisoare șapte zile mai târziu, în 29 iunie, spunând că „de la voi n-am primit de două săptămâni nimic”⁴². Amintește de sosirea unei divizii din Vechiul Regat, în care „băieții aveau haine noi englezești cusute foarte bine”⁴³. Anunță organizarea unui banchet și o serată de cunoștință cu elita socială din oraș, despre a căror desfășurare va reveni în scrisorile viitoare.

În cartea poștală din 26 iunie 1919, Aurel A. Mureșianu scrie că este bine, că lucrează de dimineața până seara în cancelarie și că ziarul Gazeta Transilvaniei nu-l mai primește de o săptămână. Își exprimă bucuria de a ști că mama și sora sa sunt „vesele și sănătoase”⁴⁴, așa cum i-a transmis ordonanța sa, după vizita făcută în Brașov.

Despre petrecerile atât de necesare în vremuri așa tulburi vorbește și în cartea poștală din 1 iulie 1919. Astfel, a participat la un banchet organizat de Divizia a 2-a de Vânători în apropierea unui loc de baie, căruia îi zice Lacu Sărat. „Am făcut cunoștință cu câteva dame simpatice din inteligența de aici. A fost și dans până la 3 dimineața”⁴⁵. Amintește de posibila logodnă dintre Ilenuța și un tânăr numit „Ploieșteanul”, sfătuindu-și mama să aștepte „până la sfârșitul războiului, căci războiul încă nu s-a terminat. Trebuie însă să așteptăm cu toții pacea cea adevărată”⁴⁶.

³⁷ *Ibidem*.

³⁸ *Ibidem*, nr. inv. 15.188.

³⁹ Elena-Aida Mureșianu (1891-1956) este fiica lui Aurel (1847-1909) și a Elenei Mureșianu (1862-1924) și sora lui Aurel A. Mureșianu (1889-1950). Ea este cunoscută din corespondența familiei sub numele de Ilenuța sau Iluș.

⁴⁰ Arhiva Mureșenilor, dos. 556, nr. inv. 15.188.

⁴¹ *Ibidem*, nr. inv. 15.202.

⁴² *Ibidem*.

⁴³ *Ibidem*.

⁴⁴ *Ibidem*, nr. inv. 15.190.

⁴⁵ *Ibidem*, nr. inv. 15.192.

⁴⁶ *Ibidem*.

Cu bucuria primirii veștilor de la Brașov începe Aurel A. Mureșianu scrisoarea din 5 iulie 1919, trimisă tot din Nyiregyháza. În prima parte a scrisorii cere lămuriri asupra zvonului că ar fi fost numit căpitan. Știe despre propunerea de înaintare în grad, dar mai știe și că aceasta întârzie din diverse motive, fiind amânată până către lunile august-septembrie.

Îl bucură vestea conform căreia mama sa a reușit să vândă casele din cartierul brașovean Blumăna, moștenite de la un unchi, Gheorghe I. Nica, și îi cere să achiziționeze câteva din bijuteriile familiei, și anume un inel și o broșă cu diamante.

În ceea ce privește socializarea, continuă să facă vizite unor cunoscuți din Debrețin, în condițiile în care în Nyiregyháza „(...) distracții nu prea sunt”⁴⁷. Cu toate acestea, orașul are un avantaj, și anume viața este mai ieftină: „(...) noi cheltuim acum mai puțin (...). Pe luna trecută am plătit pentru mâncare 25 de coroane. Relativ puțin”⁴⁸.

Scrisoarea din 24 iulie 1919 este asemenea unui strigăt de durere, a unei nefericiri cauzate de oboseala și monotonia zilelor care „trec mereu și viața noastră tot așa continuă și mai departe (...). Înainte de masă ore de birou, după masă ore de birou (...). De toate se obosește omul cu timpul și simte nevoia concediului”⁴⁹. Atmosfera orașului este prezentată în culori sumbre: „Pe aici sunt călduri neplăcute, praf mult, apă rea, nici o baie rece și nici caldă, o mizerie completă. Abia aștept să plec de aici (...) din Ungaria asta blestemată”⁵⁰. Amintește de o confruntare cu ungurii încheiată cu victoria românilor: „În zilele acestea a fost agitație mai mare pe aici, fiindcă ungurii au încercat să treacă Tisa și să ne gonească, dar fără de succes”⁵¹.

Scrisoarea din 4 august 1919 este expedită tot din Nyiregyháza, din orașul despre care Aurel A. Mureșianu spune că „ne-am cam săturat. Nici-un oraș nu mi-a fost așa puțin simpatic”⁵². Starea de spirit în care se află nu este una foarte bună, în condițiile în care „de când sunt aici am neglijat foarte multe (...) lucrând și toată ziua ca un automat (...)”⁵³. Faptul că nu este avansat ca și căpitan îi produce o mare dezamăgire, considerând că nu are putere să se întoarcă în Brașov, „la gurile rele de acolo, la răutatea săsească, mai corect de mărginimea lor și gândindu-mă la zilele pierdute (...), parcă m-apucă o ură de același oraș și cu dor de a nu mă apropia de el și împrejurări așa umiltoare”⁵⁴. Pentru a evita astfel de neplăceri, el propune mamei sale, de care îi este foarte dor, să se întâlnească într-un alt loc decât în Brașov și unde cu siguranță va fi și mai ieftin. Propune Lopatak sau Herkulesbad.

Își exprimă de asemenea supărarea că mama sa nu reușește să cumpere parte din bijuteriile familiei, pe care și le doresc foarte mult.

În scrisoarea din 11 octombrie 1919⁵⁵, Aurel A. Mureșianu cere lămuriri privind o posibilă vizită a mamei și surorii sale la Nyiregyháza. O înștiințează asupra

⁴⁷ *Ibidem*, nr. inv. 15.193.

⁴⁸ *Ibidem*.

⁴⁹ *Ibidem*, nr. inv. 15.194.

⁵⁰ *Ibidem*.

⁵¹ *Ibidem*.

⁵² *Ibidem*, nr. inv. 15.195.

⁵³ *Ibidem*.

⁵⁴ *Ibidem*.

⁵⁵ *Ibidem*, nr. inv. 15.196.

timpului pe care și-l petrece scriind la mașină, proiectul de memorandum al tatălui său, Aurel Mureșianu. Continuă demersul în obținerea scutirii de serviciul militar prin adrese trimise Ministerului Transilvaniei sau Marelui Stat Major din București.

Despre „viața regulată de birou (...), foile românești și jurnalele străine mai importante, (...) o bibliotecă bună”⁵⁶ ce i-ar oferi mai multă distracție în timpul liber vorbește în scrisoarea din 15 octombrie 1919. „Memorand-ul tău l-am scris întreg la mașină, lipsește introducerea și editorul”⁵⁷, cerându-i, în acest sens, ajutorul lui Amos Frâncu de la Cluj.

Amintește și de lipsa banilor românești de pe piața maghiară, „care au dispărut deodată toți (...)”⁵⁸, și de devalorizarea coroanei, astfel încât la Pesta „pentru o hârtie de 500 lei se capătă 2.000 de coroane. (...) o coroană face 25 de bani. Așa de mult s-a despuiat coroana”⁵⁹.

În scrisoarea din 25 octombrie 1919, Aurel A. Mureșianu insistă asupra venirii mamei și surorii sale la el în vizită, în condițiile în care la Debrețin este mai cald ca la Brașov și mai ales că acesta ar fi un motiv pentru a mai schimba aerul. Le sfătuiește să aducă cu ele și lei și coroane, deoarece „leul are valoare de trei coroane pe piața de aici”⁶⁰.

La 28 octombrie 1919⁶¹, Aurel A. Mureșianu îi scrie mamei sale tot din Debrețin, informând-o asupra primirii certificatului de înscriere la facultatea din București. Ulterior acest certificat a fost trimis Marelui Stat Major, în scopul demobilizării din armata română.

Despre aceeași încercare de obținere a scutirii de serviciul militar amintește și în scrisoarea din 4 noiembrie 1919. Se arată îngrijorat de faptul că nu primește nici-o veste din Brașov. Se arată mulțumit că a reușit să obțină 10 kilograme de untură, pe care a plătit 50 de coroane, „pe cale de protecție de la o damă căreia i-am făcut un bun serviciu”⁶².

Între manuscrisele semnate de Aurel A. Mureșianu în anul 1919 se găsesc și alte scrisori sau cărți poștale care sunt nedatate.

Astfel, cităm o scrisoare în care Aurel A. Mureșianu își anunță mama că i-a trimis alimente pe care le-a procurat din Bistrița: „7 kilograme jumătate de untură, 8 kilograme făină, un sfert de kilogram de cacao, un sfert de kilogram de ceai, 1 kilogram zahăr, 5 kilograme de cârnafumat, 3 kilograme de slănină (...)”⁶³.

Într-o altă scrisoare îi cere îndeplinirea unor servicii pentru el, dar și pentru prieteni: să-i cumpere trei perechi de ciorapi negri, o cămașă albă cu manșete de culoare cafenie, trei perechi de manșete potrivite mari și să-i trimită un șal, „căptușeala din paltonul cel vechi și căptușeala din bluza cea verde (...), pantalonii negri (cei cârpiți), pantalonii cei verzi care i-am purtat puțin (aproape noi). Totodată

⁵⁶ *Ibidem*, nr. inv. 15.199.

⁵⁷ *Ibidem*.

⁵⁸ *Ibidem*.

⁵⁹ *Ibidem*.

⁶⁰ *Ibidem*, nr. inv. 15.198.

⁶¹ *Ibidem*, nr. inv. 15.201.

⁶² *Ibidem*, nr. inv. 15.197.

⁶³ *Ibidem*, nr. inv. 15.173.

te rog și cinci perechi de ciorapi de mătase”⁶⁴. Referitor la cumpărături, Aurel o sfătuiește: „să târguiești ieftin”⁶⁵.

O carte poștală de campanie cu ștampila Comandamentului Diviziei 16 și „cenzurat”, are doar un caracter informativ, în care Aurel A. Mureșianu o anunță pe mama sa că „adresa mea este numai Comandamentul Div. 16 direct, căci acum avem și noi oficiu poștal”⁶⁶.

Într-o scrisoare cu plic expedită din Debrețin, Aurel A. Mureșianu își anunță plecarea, peste câteva zile, spre Bistrița, acolo unde „divizia își are garnizoana ei de pace”⁶⁷. Promite că îi va face rost de untură, făină și petrol.

O ultimă scrisoare, nedată, este de fapt continuarea unei alte scrisori. Aici îi vorbește despre propunerea lui de avansare în grad de căpitan: „Avansările au întârziat foarte mult, din cauza neînțelegerilor și discuțiilor dintre Secția Organizării din Sibiu și Ministerul de Război. Ofițerii din Regat sunt toți mai tineri, căci în România s-au făcut avansările mai iute. Ofițerii noștri (foști austro-unguri) vreau acum, cu drept, ca să se apropie în rang și în vechime de cei de dincolo, deci s-ar întâmpla cazul, ca un căpitan din fosta armată austro-ungară să fie ofițer mai vechi ca un maior din Regat și câștigând drepturi egale să ajungă maior cu un rang mai mare, ca maiorul de acum. Astfel și eu aș deveni căpitan cu grad mai vechi ca mulți alți tineri din Vechiul Regat. Chestiunea aceasta se discută încă și până nu se va lămuri nu se va face înaintările. Poate, în cazul cel mai bun, să apară în luna viitoare”⁶⁸.

Prin corespondența lui Aurel A. Mureșianu cu mama sa, Elena, am devenit, încă o dată, spectator al vieții de zi cu zi a unui ofițer care cu un an în urmă era camarad de arme al maghiarilor, iar acum lupta împotriva lor. Informațiile oferite sunt comentarii și reacții la evenimentele cu care se confruntă în fiecare zi și pe care le aduce în fața cititorului în cea mai veridică și reală formă.

Lista ilustrațiilor:

Fig. 1 – Manuscris Aurel A. Mureșianu, Arhiva Mureșenilor, nr. inv. 15.173.

Fig. 2 – Manuscris Aurel A. Mureșianu, Arhiva Mureșenilor, nr. inv. 15.173.

Fig. 3 – Manuscris Aurel A. Mureșianu, Arhiva Mureșenilor, nr. inv. 15.181.

Fig. 4 – Plic, Arhiva Mureșenilor, nr. inv. 15.181.

Fig. 5 – Carte poștală militară, Arhiva Mureșenilor, nr. inv. 15.184.

Fig. 6 – Carte poștală militară, Arhiva Mureșenilor, nr. inv. 15.184.

⁶⁴ *Ibidem*, nr. inv. 15.174.

⁶⁵ *Ibidem*.

⁶⁶ *Ibidem*, nr. inv. 15.189.

⁶⁷ *Ibidem*, nr. inv. 15.200.

⁶⁸ *Ibidem*, nr. inv. 15.203.

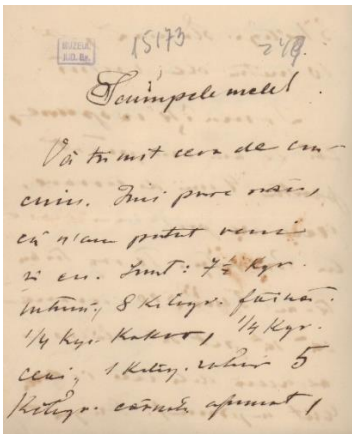

Fig. 1

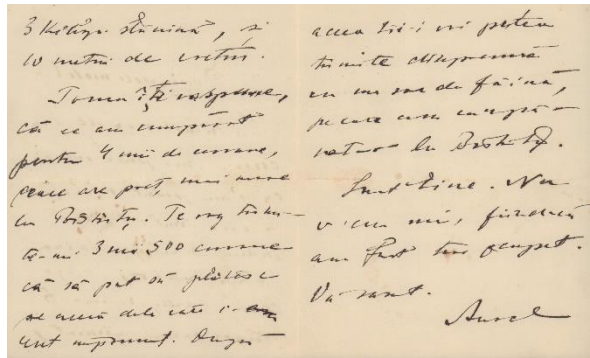

Fig. 2

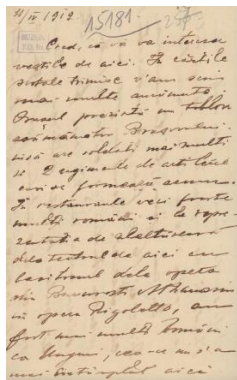

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 5

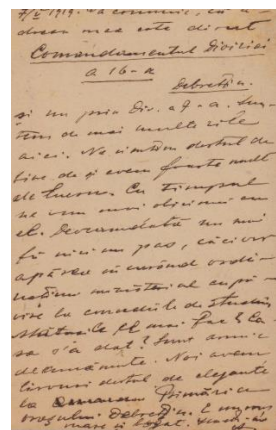

Fig. 6